

UYGULAMALI BİLİMLER YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİ TESPİT ETMEYE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI: EGE BÖLGESİ'NDE BİR UYGULAMA *

Dr. Öğr. Üyesi Mehtap KARAKOÇ^a
Dr. Öğr. Üyesi Eser YEŞİLDAG^b

Ampirik Araştırma
(Empirical Research)

*Muhasebe ve Vergi
Uygulamaları Dergisi
Kasım 2019; 12 (3): 511-531*

ÖZ

Günümüzde dünya çok hızlı bir biçimde değişim göstermektedir. Bu değişim bazen teknolojik bazen ekonomik bazen insan alışkanlıkları olarak ortaya çıkmakta ve bu durum herkesi etkilemektedir. Bu değişime ayak uyduramayan toplumlar olumsuz etkilenmekte ve geride kalmaktadır. Bu değişimin yaşandığı alanlardan birisi de finans alanıdır. Finansal okuryazarlık seviyesinin yüksek olması bir toplumun hızlı kalkınmasına ve değişimden daha az etkilenmesine yardımcı olabilir. Bu çalışmadaki temel amaç, Ege Bölgesi'nde yer alan Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarının Bankacılık-Finans ile Muhasebe Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmaktır. Bu nedenle, 697 öğrenciye anket uygulanmış ve anketler ANOVA ve t-Testi kullanılarak analiz edilmiştir. Bunun için istatistikî programlardan birisi olan SPSS kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda yapılan analizler sonucunda, finansal okuryazarlık genel başarı düzeyinin yüzde 60 olduğu, en başarılı olunan konunun bireysel bankacılık olduğu, en başarılı öğrencilerin ise erkek ve dördüncü sınıf öğrencileri olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Finansal Okuryazarlık, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulları, Bankacılık ve Finans Bölümü, Muhasebe Bölümü.

JEL Kodları: D14, G21, M41.

APA Stili Kaynak Gösterimi:

Karakoç, M., Yeşildağ, E. (2019). Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Tespit Etmeye Yönelik Bir Alan Araştırması: Ege Bölgesi'nde Bir Uygulama. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 12 (3), 511-531.

* Makalenin gönderim tarihi: 05.07.2018; Kabul tarihi: 09.05.2019, iThenticate benzerlik oranı %13

^a Uşak Üniversitesi, Muhasebe Bilgi Sistemleri Bölümü, erdemmehtap@hotmail.com,
ORCID: [0000-0003-0349-4571](https://orcid.org/0000-0003-0349-4571)

^b Uşak Üniversitesi, Bankacılık ve Finans Bölümü, eser.yesildag@usak.edu.tr,
ORCID: 0000-0002-6230-2990

THE FINANCIAL LITERACY LEVELS OF THE STUDENTS TAKING FINANCE-BASED LESSONS AT APPLIED SCIENCES ACADEMIES

ABSTRACT

Today, the world is changing very rapidly. This change is sometimes technologically, sometimes economically, sometimes occurs as human habits and it affects everyone. Societies that cannot keep up with this change are affected and remain behind. One of the areas where this change takes place is finance. A high level of financial literacy can help a society develop faster and be less affected by change. The main purpose of this study is to investigate the financial literacy levels of Banking and Finance and Accounting students of Applied Science Schools in the Aegean Region. Therefore, a questionnaire was applied to 697 students and the questionnaires were analyzed using ANOVA and t-Test. SPSS, one of the statistical programs, was used for this purpose. As a result of these analyzes, it was determined that financial literacy general achievement level is 60%, the most successful area is individual banking, and the most successful students are male and fourth grade students.

Keywords: Financial Literacy, School of Applied Sciences, Banking and Finance Department, Accounting Department.

JEL Codes: D14, G21, M41.

1. GİRİŞ

Günümüzde teknolojideki hızlı değişim tüm dünyayı etkilemektedir. Bu değişime ayak uyduramayan toplumlar çok geride kalmakta ve bundan çok olumsuz bir biçimde etkilenmektedirler.

Teknolojik değişiklikler birçok alanda değişimi zorunlu hale getirmiştir. Bu değişimden nasibini almış olan alanlardan biriside finans alanıdır. Finans dünyası değişimden en çok etkilenen ve kendisini sürekli olarak yenilemesi gereken alanlardan birisidir.

Finans bilimi, dünyada insanları en çok ilgilendiren, insanların takip etmesi gereken bir alandır. Finanstaki değişim insanları etkilemekle kalmamakta insanların yeni finansal bilgilerle donanımlı hale gelmesini neredeyse zorunlu hale getirmektedir. Finansal araçlardaki çeşitlilik, elektronik ve internet bankacılığın kullanımının yaygınlaşması ileri seviyelere ulaşması ve değişen insan ihtiyaç ve sorumlulukları finansal konularla ilgili bilgi ihtiyacını arttırmaktadır. Finans alanında birçok konu mevcut olmakla birlikte, bireylerin finansal bilgi düzeylerini araştıran en önemli konuların başında finansal okuryazarlık konusu gelmektedir.

Finansal okuryazarlık son zamanlarda en güncel ve önem arz eden finans araştırma alanlarından biridir. Dünyanın birçok ülkesinde finansal okuryazarlıkla ilgili yapılmış birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu konu “finansal yeterlilik”, “finansal okuryazarlık” ve “finansal farkındalık”

gibi farklı kavramlarla da anılabilmektedir (Orton, 2007: 7, Gökmen, 2012: 17).

Literatürde finansal okuryazarlıkla ilgili birçok farklı tanım kullanılmıştır. Finansal okuryazarlık, finansla ilgilenen bireylerin finansal kavramlar ve ürünler hakkındaki bilgilerini arttırdıkları; finansal risk ve fırsatların iyice farkına varma, yardım için nereye başvuracaklarını bilme ve finansal refahlarını ve bunu korumanın yollarını arttırmaya yönelik diğer etkili önlemleri alma becerilerini ve güvenini tesis ettikleri süreçtir (Organization for Economics Co-Operation and Development, 2005: 13). Bu tanımın yanında, Gökmen (2012) finansal okuryazarlığı, herkesin sahip olması gereken temel bir yaşam becerisi olarak tanımlamıştır.

Bireyin finansal okuryazarlık eğitimi ailede başlar ve okul hayatında da devam eder. Okulda verilecek iyi bir finansal okuryazarlık eğitimi bireylerin dolayısıyla da toplumun finansal okuryazarlık bilgi seviyesinin artmasına katkı sağlayacaktır. Buna karşın, düşük seviyedeki finansal okuryazarlık bireylerin kendisini, bu bireylerin ailelerini ve hatta ülke ekonomisini bile olumsuz etkileyecektir.

Bu çalışmanın amacı, Ege Bölgesi'nde yer alan Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarının Bankacılık ve Finans ile Muhasebe Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmaktır. Bu çalışmada, Ege Bölgesinde yer alan Üniversitelerin Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarının bankacılık ve finans ve muhasebe bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere anket uygulanmış ve anketler analiz edildikten sonra elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

2.LİTERATÜR TARAMASI

Yapılan literatür incelemesi sonucunda son yıllarda finansal okuryazarlıkla ilgili çalışmaların sayısında artış meydana geldiği görülmektedir. Literatüre bakıldığında çalışmaların banka müşterileri, yatırımcılar, hane halkı ve üniversite öğrencileri üzerine uygulamalarına rastlanmaktadır. Türkiye'de üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemek için yapılan çalışmalar bulunmasına rağmen Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu öğrencilerinin görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bir çalışmaya tarafımızca rastlanmamıştır.

Temizel ve Bayram (2011), Anadolu Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye çalıştıkları çalışmalarında, öğrencilerin yüzde 84'ünün finansal bilgilerini ailelerinden aldıklarını belirlemiş, ayrıca öğrencilerin yüzde 8,5'unun kendilerini finansal durumlarını yönetmede başarısız gördüklerini saptamıştır.

Er, Temizel, Özdemir ve Sönmez (2014), çalışmalarında Eskişehir, Bursa ve İstanbul'da eğitim veren beş devlet üniversitesinin İİBF öğrencileri ile

Mühendislik fakültelerinde eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerini karşılaştırmışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin yüzde 32'lik kısmının yüksek derecede finansal okuryazarlığa sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin eğitim alanları ile finansal okuryazarlık arasında anlamlı bir farklılık olduğu ortaya çıkmıştır. Ergün, Şahin ve Ergin (2014), çalışmalarında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyeleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin okudukları sınıf, sahip oldukları not ortalamaları ve anne-babalarının eğitim durumları ile finansal okuryazarlık düzeyleri arasında bağlantı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Alkaya ve Yağlı (2015), çalışmalarında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlığını finansal bilgi, finansal davranış ve finansal tutum bağlamında değerlendirmişlerdir. Çalışma sonucunda finansal davranış ile finansal tutum arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu belirterek, öğrencilerin finansal bilgi açısından yetersiz oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Çam ve Barut (2015), çalışmalarında Gümüşhane Üniversitesi önlisans öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla çoklu regresyon modeli kullanmışlardır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin finansal okuryazar olmadıkları ve finans kavramlarıyla ilgili çok az bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir.

Anadolu Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık derecelerinin belirlenmeye çalışıldığı Bayram (2015)'in çalışmasında da finansal eğitim alan öğrencilerin, finansal okuryazarlık düzeylerine, öğrenim hayatları boyunca almış olduğu derslerin büyük katkı yaptığı sonucuna ulaşmıştır. Kılıç, Ata ve Seyrek (2015), Gaziantep Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye çalıştıkları çalışmaları sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri yüzde 48 olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca kız öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyesinin erkek öğrencilerden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Özen ve Kaya (2015), Uşak Üniversitesi öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye çalıştıkları çalışmaları sonucunda öğrencilerin genel başarı düzeylerinin yüzde 40 olduğunu bulmuşlardır. Çalışmanın bir diğer sonucu ise kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre finansal okuryazarlık seviyeleri bakımından daha başarılı olduklarıdır. Sarıgül (2015), çalışmasında Mevlana Üniversitesinde 407 öğrenci üzerinde anket uygulamış, faktör analizi sonucunda 14 maddeden oluşan dört faktör elde etmiştir. Çalışmaları sonucunda kişilerin finansal tutum ve davranışlarının belirlenmesinde kullanılabilecek bir ölçek elde etmişlerdir.

Tuna ve Ulu (2016), çalışmalarında Sakarya Üniversitesi İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmalarının sonucunda erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık

seviyelerinin kız öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Bunun yanı sıra 23-25 yaş aralığındaki öğrenciler diğer gruplara göre finansal okuryazarlık seviyeleri bakımından daha başarılı olmuşlardır.

Çinko, Avcı, Ergun ve Tekçe (2017), çalışmalarında Marmara Üniversitesi çeşitli fakültelerindeki öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmanın sonucunda finans ağırlıklı ders alan öğrencilerin eğitim gördüğü fakültelerde ortalama finansal bilgi düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca gelir seviyesi arttıkça finansal bilgi düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir. Yılmaz ve Tunce (2017), Dicle Üniversitesi İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini ölçmeye çalıştıkları çalışmalarında öğrencilerin orta seviyede finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğrencilerin en az bilgiye tasarruf ve yatırım konusunda, en çok bilgiye ise temel bankacılık konusunda sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Demirkol ve Erduru (2017), çalışmalarında Harran Üniversitesi İİBF 4. sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini tespit etmeye çalışmışlar, çalışmalarının sonucunda öğrencilerin muhasebe ve finans derslerine dair okuryazarlıklarının yetersiz olduğunu tespit etmişlerdir.

Yıldız Contuk (2018), çalışmasında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi İİBF İşletme bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini tespit etmeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin ileri düzeyde finans bilgilerinin yeterli olmamasına karşın, temel düzeyde finans bilgisine sahip olduklarını sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe literatürde durum böyleyken, yabancı literatürde finansal okuryazarlıkla ilgili çalışmaların Türkçe literatüre göre daha eskiye dayandığı görülmektedir.

Danes ve Hira (1987)'nin, üniversite öğrencilerinin para yönetimi ve finansal bilgi düzeylerini araştırdıkları çalışmalarının sonucunda öğrencilerin kredi kartı, sigorta gibi konularda düşük seviyede bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre sigorta ve kişisel tasarruflar konusunda daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Volpe, Chen ve Pavlicko (1996), çalışmalarında 454 üniversite öğrencisinin kişisel yatırım okuryazarlıkları üzerine bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin bilgi seviyelerinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Chen ve Volpe (1998), 924 üniversite öğrencisinin kişisel finansal okuryazarlık seviyelerini araştırdıkları çalışmaları sonucunda, öğrencilerin yüzde 53'ünün ankete doğru cevap verdiğini, kız öğrencilerin, işletme dışında alanlarda eğitim görenlerin, 30 yaşın altındaki öğrencilerin, daha küçük sınıfların ve iş tecrübesi düşük olanların daha düşük düzeyde finansal okuryazar olduklarını ortaya çıkarmışlardır. Avustralya Southern

Queensland Üniversitesinde eğitim gören 837 birinci sınıf öğrencinin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye çalışan Beal ve Delpachitra (2003), çalışmaları sonucunda öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu durumun gelecekteki hayatlarını da olumsuz etkileyeceğini ve üniversite öncesi eğitim alanlarındaki kapsamlı bir finansal eğitimin eksikliğinin bu duruma neden olduğunu belirtmektedirler.

Valentine ve Khayum (2004), çalışmalarında Mısır'da taşrada ve şehirde eğitim alan üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışmalarının sonucunda taşrada şehirde öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık ortalama puanı yüzde 50 iken, taşrada eğitim alan öğrencilerin ortalama puanının yüzde 51 olduğu ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerine yaşlarının ve ebeveynlerinin etkilerini inceleyen Jorgensen (2007), çalışmasına 467 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonucunda ebeveynlerin öğrencilerin finansal bilgi, tutum ve davranışları üzerinde etkisi olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin finansal bilgi düzeyleri, sınıfları arttıkça artmasına rağmen öğrencilerin mezuniyet sonrası gerekli finansal sorumlulukları üstlenmekte eksiklik yaşayacakları belirtilmiştir.

Mckenzie (2009), son sınıf öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyeleri ve borç durumları arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin ortalama finansal okuryazarlık puanı 72.56 olduğu ve işletme alanında eğitim alan öğrencilerin alan dışındaki öğrencilerden kısmen daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Lusardi, Mitchell ve Curto (2009), çalışmalarında gençlerin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda gençler arasında finansal okuryazarlık seviyelerinin düşük olduğu, gençlerin üçte birinden azının faiz oranları, enflasyon ve risk çeşitlendirmesi hakkında temel bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Özellikle, anne ve babası hisse senedi ve emeklilik tasarrufuna sahip olan üniversite eğitimi almış erkeğin, risk çeşitliliği hakkında aileleri zengin olmayan ve ebeveynleri de lise eğitiminden daha düşük eğitim almış bir kadından yaklaşık yüzde 50 oranında daha fazla puan aldığı ortaya çıkmıştır.

Martinez (2014), çalışmalarında öğrencilerin finansal okuryazarlıklarının verilen kurslarla gelişimini incelemiştir. Çalışmada üniversite öğrencilerinin kişisel finansal okuryazarlık becerisine sahip olmadıkları, öğrencilerin çoğunluğu aldıkları kurs sonucunda kişisel finansal okuryazarlığın önemini fark ettikleri ve kurs sonrası kişisel finansal okuryazarlıklarını nasıl yöneteceği konusunda daha iyi bir anlayışa sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Agarwalla ve Gupta (2014), 148 katılımcının finansal okuryazarlık düzeyine belirlemeye çalıştıkları çalışmalarında demografik faktörlerin, cinsiyetin ve eğitim seviyesinin finansal okuryazarlığı ne şekilde etkilediği sorusuna cevap aramışlardır. Çalışmanın

sonunda eğitim seviyesinin ve disiplinin finansal okuryazarlığı etkilediği ve erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha yüksek düzeyde finansal okuryazarlığa sahip olduğu belirlenmiştir.

Thapa ve Nepal (2015), çalışmalarında demografik, eğitsel ve bireysel özelliklerin üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkisini belirlemeye çalışmışlardır. 436 öğrenci üzerinden elde ettikleri sonuçlara göre öğrencilerinin çoğunluğunun temel düzeyde finansal bilgiye sahip oldukları ortaya çıkmıştır. Karaa ve Kuğu (2016), çalışmalarında üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemeye çalışırken, sosyal medya kullanımının finansal okuryazarlık seviyesi üzerine olan ilişkisini de incelemişlerdir. Buna göre; ünlü ekonomistlerin sayfalarının takip edilmesi, finans ders materyallerinin kullanılması, finansal ve ekonomik konularda paylaşımlarda bulunmanın finansal okuryazarlığı arttırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

3.ARAŞTIRMANIN AMACI, KAPSAMI, YÖNTEMİ VE KULLANILAN HİPOTEZLER

Araştırmada neyin amaçlandığı, anket uygulanan hangi Üniversite ve Bölümlerin çalışmaya dahil edildiği, bu çalışmada hangi yöntemlerin kullanıldığı ve son olarak bu çalışmada hangi hipotezlerin sınıandığı aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, lisans düzeyinde eğitim alan Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Bankacılık ve Finans ile Muhasebe bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

3.2.Araştırmanın Kapsamı

Bu çalışma, Ege Bölgesinde eğitim veren Afyon Kocatepe Üniversitesi Bolvadin UBYO Muhasebe bölümü, Manisa Celal Bayar Üniversitesi UBYO Bankacılık ve Finans bölümü, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Bankacılık ve Finans bölümü, Uşak Üniversitesi UBYO Bankacılık ve Finans ve Muhasebe bölümleri ile bu okul ve bölümlerde öğrenim gören hazırlık ve birinci sınıf öğrencileri hariç diğer öğrenciler (697) dikkate alınmıştır.

3.3.Araştırma Yöntemi

Bu çalışmada anket tekniği kullanılmış ve anket formu Kılıç, Ata ve Seyrek'in (2015) çalışmalarından uyarlanmıştır. Anket "Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans", "Bireysel Bankacılık", "Finansal Tablolar", "Yatırım" ve "Matematik ve Faiz Hesaplamaları" başlıklarında 5 ana alandan oluşmaktadır. Ankette ayrıca, sırasıyla cinsiyet, bölüm, sınıf, öğrenim türü,

kredi kartı kullanımı, internet bankacılığı kullanımı gibi demografik sorular yer almaktadır.

Baz alınan Üniversitelerin bölüm ve öğrenci sayılarının 1.500 ile 2.000 kişi arasında olduğu tahmin edilmektedir. Bayram (2009: 25-26)'ın çalışmasında yer alan örneklem hacimleri tablosuna göre, 2000 birim olan bir anakütleden tolerans gösterilebilir örneklem hatası $\pm\%5$ olduğunda $\%95$ güven düzeyinde 322 örneklem hacmi, $\%99$ güven düzeyinde ise 500 örneklem hacmi yeterlidir. Bu çalışmada ise dikkate alınan ve anket uygulanan öğrenci sayısı 697 olup bu sayı hem $\%95$ hem de $\%99$ güven düzeyinde örneklem kütlesi açısından kabul edilebilirdir.

Elde edilen veriler SPSS paket programı yardımı ile analiz edilmiştir. Çalışmada yöntem olarak Bağımsız Örneklem T Testi, Tek yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Tukey testleri kullanılmıştır.

T Testi, iki örneklem grubundaki ortalamalara göre fark olup olmadığını araştırmak üzere kullanılır. T testinde önemli olan iki farklı ortalama ya da değer karşılaştırılmasıdır. T testinde ikiden fazla ortalama veya değer karşılaştırılmak istendiğinde sorun yaşanmaktadır. Varyans analizi ikiden fazla ortalamanın karşılaştırılmasında kullanılır. Son olarak Tukey Testi ise, farklılık var ise bu farklılığın nelerin arasında ve ortalama ne kadar olduğunu ölçmek amacıyla post-hoc analizi olarak kullanılır (Kalaycı, 2010: 74, 131, 138).

3.4.Araştırmada Kullanılan Hipotezler

Bu çalışmada sırasıyla şu dört hipotez sınanmaya çalışılmıştır;

H1₀: Öğrencilerin cinsiyetleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H2₀: Öğrencilerin sınıfları ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

H3₀: Öğrencilerin okudukları bölümler ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

4.ARAŞTIRMA SONUÇLARI

Çalışmada ilk olarak araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri frekans analizi yardımı ile belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleriyle ilgili sonuçlar Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo-1: Öğrencilerin Genel Özellikleri

Genel Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kız	434	62

	Erkek	263	38
Bölüm	Bankacılık ve Finans	331	48
	Muhasebe	366	52
Sınıf	2. sınıf	94	14
	3. sınıf	336	48
	4.sınıf	267	38
Öğretim türü	Normal Öğretim	352	51
	İkinci Öğretim	345	49
Kredi kartı kullanımı	Evet	433	62
	Hayır	264	38
Bireysel emeklilik sistemi katılımı	Evet	53	8
	Hayır	644	92
İnternet bankacılığı kullanımı	Evet	540	78
	Hayır	157	22
Toplam		697	100,0

Tablo 1’de görüldüğü üzere, ankete katılan öğrencilerin 2/3’ü kız öğrenciler ve ağırlıklı olarak 3. Sınıf öğrencileridir. İnternet bankacılığını kullanan öğrencilerin yoğunlukta olduğu ve katılımcıların yaklaşık 2/3’ünün ise kredi kartı kullandıkları görülmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun bireysel emeklilik sistemine dâhil olmadığı da dikkati çekmektedir.

Ankete katılan öğrencilerin cinsiyet, üniversite, okudukları bölüm, sınıf, öğrenim şekilleri, kredi kartı ve internet bankacılığı kullanıp kullanmadığı ve bireysel emeklilik sistemine katılım durumlarına göre ortalama başarı puanları (100 üzerinden) hesaplanmış ve bu puanlar Tablo 2’de gösterilmiştir. Bu hesaplamada doğru cevaplar “1” yanlış cevaplar “0” olarak ağırlıklandırılmıştır.

Tablo-2: Demografik Özelliklere Göre Ortalama Başarı Puanları

		TEF	BB	FT	YAT	MFH	Genel Toplam
Genel Durum		72	73	54	51	40	60
Cinsiyet	Kız	72	72	54	47	38	58

	Erkek	73	75	54	57	45	63
Bölüm	Bankacılık ve Finans	73	75	51	51	42	61
	Muhasebe	71	71	57	51	39	59
Sınıf	2. sınıf	67	67	49	46	34	54
	3. sınıf	72	73	52	52	39	59
	4. sınıf	75	76	58	52	45	63
Öğrenim Şekli	Normal Öğretim	75	75	57	53	41	62
	İkinci Öğretim	69	72	51	49	39	58
Kredi Kartı Kullanımı	Evet	72	74	51	51	41	60
	Hayır	73	72	58	51	40	60
İnternet Bankacılığı Kullanımı	Evet	72	74	54	51	41	60
	Hayır	72	70	55	51	39	59
Bireysel Emeklilik Sistemine Katılımı	Evet	71	73	48	56	49	61
	Hayır	72	73	54	51	40	60
TEF: Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans YAT: Yatırım							
BB: Bireysel Bankacılık Hesaplamaları				MFH: Matematik ve Faiz			
FT: Finansal Tablolar							

Tablo 2'e göre, UBYO'da öğrenim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık başarı puanı genel toplamda yüzde 60'tır. Genel duruma göre, öğrencilerin bireysel bankacılıkla ilgili sorulara yüzde 73 ile en çok doğru cevabı verdiği görülmektedir. Öğrencilerin en başarısız oldukları bölümün ise matematik ve faiz hesapları bölümü olduğu göze çarpmaktadır.

Katılımcılar cinsiyetleri ile değerlendirildiğinde alt bölümler ve genel toplamda (finansal tablolar bölümü hariç) erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha başarılı olduğu ortaya çıkmıştır. Genel toplamda kız öğrencilerin puanı yüzde 58 iken erkek öğrencilerin puanı yüzde 63 olmuştur. Bu sonuç literatürdeki Danes ve Hira (1987), Chen ve Volpe

(1998), Lusardi vd. (2009), Kılıç vd. (2015) ve Alkaya ve Yağlı (2015) çalışmalarındaki sonuçlarla benzerlik göstermiştir.

Üniversiteler arasındaki karşılaştırmaya bakıldığında; başarı puanlarının genel toplamında 55 ile 63 arasında olduğu gözlemlenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölümler karşılaştırıldığında “Bankacılık ve Finans” bölümleri yüzde 61, “Muhasebe” bölümleri ise yüzde 59 oranında doğru cevap vermiştir. Muhasebe bölümü öğrencilerinin “finansal tablolar” alt başlığında yüzde 57 ile en çok doğru cevabı veren bölüm olduğu göze çarpmaktadır. Ayrıca Bankacılık ve Finans bölümü öğrencileri ise beklenen şekilde “Temel Düzeyde Ekonomi ve Finans”, “Bireysel Bankacılık” ve “Matematik ve Faiz Hesaplamaları” alt başlıklarında muhasebe bölümü öğrencilerinden daha fazla sayıda doğru cevap vermişlerdir.

Öğrencilerin devam ettikleri sınıflar arasındaki başarı puanları karşılaştırıldığında; 2. sınıf öğrencilerinin yüzde 54, 3. sınıf öğrencilerinin yüzde 59 ve son sınıf öğrencilerinin yüzde 63 ile genel toplamda başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Böylece her yıl öğrencilerin aldıkları finansal ağırlıklı derslerin toplam sayısındaki artışın finansal okuryazarlık üzerinde olumlu etkisinin olduğu söylenebilmektedir. Bu sonuç literatürdeki (Danes ve Hira, 1987; Chen ve Volpe, 1998; Mckanzie, 2009; Er vd., 2014; Martinez, 2014; Bayram, 2015; Alkaya ve Yağlı, 2015; Çinko vd.2017) çalışmalarındaki sonuçları desteklemektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim şekilleri karşılaştırıldığında tüm alt başlıklarda ve genel toplamda normal öğretim öğrencilerinin ikinci öğretim öğrencilerinden daha başarılı sonuçlar elde ettiği görülmektedir. Öğrencilerin kredi kartı kullanımı, internet bankacılığı kullanımı ve bireysel emeklilik sistemine dahil olma durumları karşılaştırıldığında genel toplamlar göz önünde bulundurulduğunda başarı puanları arasında anlamlı farklılıkların olmadığı görülmektedir. Ancak “bireysel bankacılık” alt başlığında kredi kartı (yüzde 74) ve internet bankacılığı kullanan öğrencilerin (yüzde 74), kullanmayan öğrencilerden daha çok sayıda doğru cevap verdiği ortaya çıkmıştır. Burada öğrencilerin pratik bilgi sahibi olmalarının olumlu etkisi göze çarpmaktadır.

Öğrencilerin alt kategorilerdeki yüzde 73 ile en başarılı oldukları “bireysel bankacılık” bölüm sonuçları Tablo 3’te gösterilmektedir. Buna göre; öğrencilerin büyük çoğunluğunun internet bankacılığı yardımıyla fatura, kira gibi ödemelerini gerçekleştirebileceklerini bilmelerine rağmen, yarısının da EFT’nin ne anlama geldiğini bilmedikleri ortaya çıkmıştır.

Tablo-3: Bireysel Bankacılık sorularına doğru cevap veren katılımcı sayı ve oranları

	Doğru cevabı veren öğrenci	%
--	----------------------------	---

	sayısı	
Tüm bankalar aynı işlem ücretleri ile çalışırlar.	614	88
Uzun vadeli kredi kısa vadeli kredi kullanımından daha maliyetlidir.	485	70
Uluslar arası banka hesap numarasına IBAN denir	589	85
Aynı bankadaki hesaplar arasında para transferi yapmak için EFT adı kullanılır.	346	50
Fatura, kira vb. ödemeler internet bankacılığı yoluyla yapılabilir.	658	94
Hisse senedi alım satımı gerçekleştirebilmek için yatırım hesabı açtırmak şarttır.	372	53
Ortalama Başarı Puanı: 73		

Öğrencilerin alt kategorilerdeki en başarısız (yüzde 40) oldukları “matematik ve faiz hesaplamaları” bölümüne ait sonuçlar Tablo 4’te gösterilmektedir. Tablo 4’e göre, ankete katılan öğrencilerin yüzde 61’i basit faizle ilgili soruda sorun yaşamazken, bileşik faizle ilgili sorulara az sayıda öğrenci doğru cevap verebilmiştir. Çalışmaya konu olan Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu öğrencilerinin lisans yerleştirme sınavında YGS 6 puan türünden yaptıkları matematik netlerine bakıldığında, normal öğretim bölümler için ortalama 9, ikinci öğretim bölümler içinse ortalama 6 (ek puansız tercihlerde) matematik neti yaparak yerleştikleri ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç öğrencilerin ek puanla yerleşmeleri durumunda normal öğretimler için ortalama 4’e, ikinci öğretim bölümlerde ise ortalama 3’e kadar düşmektedir¹. Bu durumda öğrencilerin matematik konusunda ortaöğretim düzeyinden gelen eksikliklerinin bu sonuçlara yansıdığı söylenebilir.

Tablo-4: Matematik ve Faiz Hesaplamaları Sorularına Doğru Cevap Veren Katılımcı Sayı ve Oranları

	Doğru cevap	%
Bir kişi ayda 2000TL kazanmaktadır. Her ay 900TL kira, 350TL ulaşım, 500TL mutfak ve 100TL de giyim masrafı vardır. Bu kişinin 600TL para biriktirmesi için kaç aya ihtiyacı vardır?	495	71
Aylık faiz oranı yüzde bir olan konut kredisinin yıllık	72	10

¹ <https://yokatlas.yok.gov.tr>

faiz oranı yüzde kaç olur?		
Yıllık faiz oranı yüzde 5'tir. 100TL'si olan bir kişinin bir yıl sonra ne kadar parası olur?	427	61
Yıllık faiz oranı yüzde 5, enflasyon oranı yüzde 6'dır. Bankada 100TL olan paranın bir yıl sonraki alım gücü ne kadar olur?	335	48
Z ve B aynı yaşta olup Z 30 yaşından itibaren her yıl 1.000TL, B ise 40 yaşından itibaren her yıl 2.000TL para biriktiriyor. Z ve B 50 yaşında iken hangisinin parası daha fazla parası olur?	81	12
Ortalama Başarı Puanı: 40		

Çalışmanın bu bölümünde, iki şıklı değişkenlerin (doğru/yanlış) güvenilirliklerini test etmek için Kuder-Richardson-20 (KR-20) yöntemi kullanılmıştır. Test maddelerinin zorluk dereceleri farklı olduğu için KR-20 uygulanmıştır. KR-20 formülü aşağıdaki gibidir (Şencan, 2005: 133);

$$p_{KR20} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum(p \cdot q)}{S^2} \right]$$

p= Doğru yanıt oranı

q= 1-p

$\sum p \cdot q$ = Bir maddeye doğru cevap verenlerin yüzdesiyle yanlış cevap verenlerin yüzde çarpımlarının toplamı

S^2 = Toplam puanların standart sapmasının karesi (varyans)

Yapılan KR-20 analizi sonrasında elde edilen güvenilirlik katsayısı 0,62 olarak bulunmuştur. KR-20'de test maddelerinin sayısı elliden (50) az olan ölçeklerde 0,50 değeri güvenilir olarak kabul edilmektedir (Kehoe, 1995: 1). Buna göre, bu çalışmada bulunan 0,62 değeri bu nedenle güvenilirdir.

Çalışmanın bu bölümünde, verilerin normal dağılıp dağılmadığını araştırmak için sık kullanılan normallik testlerinden birisi olan Basıklık ve Çarpıklık testine (Skewness ve Kurtosis) uygulanmıştır. -1 ve +1 değerleri arasında olan Skewness ve Kurtosis değerleri ölçeğin normal dağıldığını gösterir (Şencan, 2005: 199). Buna göre, bu çalışmanın Skewness ve Kurtosis değerleri Tablo 5'teki gibidir.

Tablo-5: Skewness ve Kurtosis Değerleri

N	697
Ortalama	17,4175

Median	18,0000
Skewness	-,309
Skewness Std. hata	,093
Kurtosis	-,095
Kurtosis Std. hata	,185
Toplam	12140,00

Tablo 5'e göre, Skewness ve Kurtosis değerleri sırasıyla -0,309 ve -0,095 şeklinde oluşmuştur. Bu değerlere göre, verilerin normal dağıldığı söylenebilir.

Çalışmanın güvenilirlik ve normallik testlerinden sonra, Bankacılık ve Finans ile Muhasebe bölümü öğrencilerinin demografik özellikleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığı tek yönlü ANOVA ve t testi yapılarak incelenmiştir. Bu çalışmanın literatür bölümünde de yer verildiği üzere finansal okuryazarlık ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koyan çalışmalar (Chen ve Volpe, 1998; Agarwalla ve Gupta, 2014; Kılıç vd., 2015; Tuna ve Ulu, 2016; Çinko vd., 2017) olmasına rağmen, bu konuda anlamlı bir ilişkiye rastlamayan çalışmalar da (Özen ve Kaya, 2015; Thapa vd., 2015) mevcuttur. Bu çalışmada, finansal okuryazarlık başarı düzeyleri ile öğrencilerin cinsiyetleri arasında oluşturulan hipotez şöyledir:

H₁₀: Öğrencilerin cinsiyetleri ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Cinsiyet ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo-6: Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Tablosu

Cinsiyetiniz	N	Ortalama	Std. sapma	t	p
Erkek	263	18,1901	4,10292	4,257	,000
Kız	434	16,9493	3,48500	4,091	,000

Tablo 6 incelendiğinde, 263 erkek öğrencinin ortalaması 18,1901 ve 434 kız katılımcının ortalaması 16,9493 olup kız öğrencilerin başarı düzeyi erkek öğrencilerin başarı düzeyinin biraz daha altında ve anlamlı ($p=0,000<0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H₀ sıfır (null) hipotezi reddedilmiş olur. Yani öğrencilerin cinsiyetleri ile finansal başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Finansal okuryazarlık ile öğrencilerin sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koyan çalışmalar (Danes ve Hira, 1987; Chen ve Volpe, 1998; Mckanzie, 2009; Er vd., 2014; Martinez, 2014; Bayram, 2015; Alkaya ve Yağlı, 2015; Çinko vd.2017) olmasına rağmen, bu konuda anlamlı bir ilişkiye rastlamayan çalışmalar da (Ergün vd., 2015; Kılıç vd., 2015; Bayram, 2015) mevcuttur. Bu noktada oluşturulan hipotez ise şöyledir:

H₂₀: Öğrencilerin sınıfları ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Farklı sınıflardaki öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını görmek amacıyla ANOVA testi yapılmıştır. Test sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo-7: Finansal Okuryazarlık ve Sınıf İlişkisi ANOVA Testi Sonuçları

	N	Ortalama	Std. sapma	F	P
2. Sınıf	94	15,7872	3,51914	16,550	,000
3. Sınıf	336	17,2083	3,77716		
4. Sınıf	267	18,2547	3,64737		
Toplam	697	17,4175	3,77558		

Tablo 7’ye göre, 2. Sınıf 94 öğrencinin ortalaması 15,7872, 3. Sınıf 336 öğrencinin ortalaması 17,2083 ve 4. Sınıf 267 öğrencinin ortalaması 18,2547’dir. Bu durum, sınıflar arasında anlamlı ($p=0,000<0,05$) bir fark olduğunu ve H₂₀ sıfır (null) hipotezinin reddedildiğini ortaya koyar. Sonuç itibariyle, tek yönlü varyans analizi testi (one-way anova) karşılaştırılmasına göre, öğrencilerin sınıfları ile finansal başarı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Bu farklılığın hangi sınıflardaki öğrenciler arasında olduğunu ölçmek amacıyla post-hoc analiz olarak Tukey testi yapılmış ve buna ilişkin sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir. Tablo 8’e göre finansal okuryazarlık açısından 2. Sınıf öğrencileri 3. Sınıf öğrencilerinden ortalama 1,4211 ve 4. Sınıf öğrencilerinden ortalama 2,46745 daha düşük puan almışlardır. 3. Sınıf öğrencileri, 2. Sınıf öğrencilerinden ortalama 1,4211 daha yüksek puan, 4. Sınıf öğrencilerinden ortalama 1,04635 daha düşük puan almışlardır. 4. Sınıf öğrencileri ise 2. Sınıf öğrencilerinden ortalama 2,46745 ve 3. Sınıf öğrencilerinden ortalama 1,04635 daha yüksek puan almışlardır. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin devam ettikleri sınıf arttıkça finansal okuryazarlık başarı seviyesi de yükselmektedir.

Tablo-8: Sınıflar Arası Farklılık, Tukey Testi Sonuçları

		Ortalama Fark	S.Hata	p
2. Sınıf	3. Sınıf	-1,42110*	,43101	,003
	4. Sınıf	-2,46745*	,44302	,000
3. Sınıf	2. Sınıf	1,42110*	,43101	,003
	4. Sınıf	-1,04635*	,30285	,002
4. Sınıf	2. Sınıf	2,46745*	,44302	,000
	3. Sınıf	1,04635*	,30285	,002

Farklı üniversitelerdeki öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi açısından oluşturulan hipotez şöyledir:

H₀: Öğrencilerin okudukları bölümler ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

Bölüm ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasındaki bağımsız iki örnek t-testi sonuçları Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo-9: Öğrencilerin Bölüm Değişkenine Göre t Testi Tablosu

	N	Ortalama	Std. sapma	F	p
Bankacılık ve Finans	331	17,5982	3,94260	1,202	,230
Muhasebe	366	17,2541	3,61556	1,197	,232

Tablo 9 incelendiğinde, 331 Bankacılık ve finans Bölümü katılımcılarının ortalaması 17,5982 ve 366 Muhasebe bölümü katılımcısının ortalaması 17,2541 olup bankacılık ve finans bölümü öğrencilerinin başarı düzeyinin muhasebe bölümü öğrencilerinin başarı düzeyinin biraz üstünde ancak anlamsız ($p=0,230 > 0,05$ ve $p=0,232 > 0,05$) olduğu görülmektedir. Buna göre H₀ sıfır (null) hipotezi kabul edilmiştir. Yani analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin okudukları bölümler ile finansal başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

5.SONUÇ

Finansal okuryazarlık süreci, bireylerin finansal ürün ve kavramlar, finansal risk ve fırsatlar, finansal kurumlar ve finansal yöntemler ile ilgili genel bilgi aldıkları ve bu bilgi düzeyini artırdıkları uzun bir süreç olarak tanımlamak mümkündür. Son zamanlarda finansal araçlardaki çeşitlilik, elektronik ve internet bankacılığındaki hızlı değişim ve artan insan ihtiyaç ve sorumlulukları finansal okuryazarlık konusunun önemini artmasına neden

olmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Ege Bölgesi'nde yer alan Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarının Bankacılık ve Finans ile Muhasebe Bölümü öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırmaktır.

Finansal okuryazarlık konusundaki literatür incelendiğinde, yapılan çalışmaların genellikle bir üniversite özelinde ve bir bölüm tekelinde yapıldığı görülmektedir. Ayrıca çalışmalar genel olarak fakülteler üzerinden yürütülmüştür. Oysaki Türkiye'de Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında finans alanıyla ilgili dersler daha ağırlıklı olarak verilmektedir. Bu açıdan bu tür okulların finansal okuryazarlığa olan katkısının araştırılması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca çalışmanın tek üniversite özelinde ve tek bölüm tekelinde yapılmayıp Ege Bölgesinde eğitim veren üniversitelerde yapılmış olması ve elde edilen bulgular doğrultusunda dört farklı üniversite bünyesinde faaliyet gösteren Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarında verilen finansal eğitimin saptanabilmesi açısından da, bu çalışmanın literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışma kapsamında, Ege Bölgesinde yer alan Uygulamalı Bilimler Yüksekokullarındaki Bankacılık ve Finans, ve Muhasebe bölümlerinden 697 öğrenciye anket uygulanmıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük çoğunluğu kız, "muhasebe" bölümü ve üçüncü öğrencileridir. Bu öğrenciler normal öğretim ve ikinci öğretim olarak dengeli dağılmış olup, çoğunluğu kredi kartı ve internet bankacılığı kullanıcılarıdır. Ancak bu öğrencilerin çok az bir kısmı bireysel emeklilik sistemine dahildir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre ise, Ege Bölgesinde UBYO'da eğitim gören öğrencilerin finansal okuryazarlık genel başarı düzeyi yüzde 60 çıkmıştır. Bu sonuç literatürdeki birçok çalışmanın (Kılıç vd, 2015; Alkaya ve Yağlı, 2015; Sarıgül, 2014; Şahin, 2014) aksine ankete katılan öğrencilerin finansal okuryazarlık konusunda başarılı olduklarını göstermektedir.

Erkek öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu elde edilen diğer sonuçlar arasındadır. En yüksek doğru cevap verenlerin ise dördüncü sınıf, normal öğretim, "Bankacılık ve Finans" bölümü öğrencileri oldukları ve bu öğrencilerin kredi kartı, internet bankacılığı ve bireysel emeklilikle ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir bölümü bireysel bankacılık konusunda yeterli bir bilgiye sahip iken, matematik ve faiz hesaplamaları konusunda daha düşük seviyede bilgiye sahiplerdir.

Öğrencilerin okumuş oldukları sınıf ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında bir farklılık olduğu, dördüncü sınıf öğrencilerinin ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine göre finansal okuryazarlık açısından daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Buna göre finansal eğitim süresi ile finansal okuryazarlık bilgi seviyesinin paralel olduğu anlaşılmaktadır.

Son olarak, bankacılık ve finans bölümü öğrencilerinin başarı düzeyi, muhasebe bölümü öğrencilerin başarı düzeyinin biraz üstündedir. Ancak analiz sonuçları, öğrencilerin bölümleri ile finansal başarı düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadığını göstermiştir.

Finansal okuryazarlığı arttırmada izlenecek en önemli yol finansal eğitimidir. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı, Türk Ekonomi Bankası (TEB) ve UNICEF işbirliğiyle 6-14 yaş aralığındaki çocuklarda finansal bilincin kazandırılması amacıyla ‘Sanat Yoluyla Sosyal ve Finansal Eğitim’ projesini gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bunun gibi çalışmaların artırılması özellikle Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK), Borsa İstanbul, FODER (Finansal Okuryazarlık ve Erişim Derneği) gibi kurumların bu eğitimlerin içerisinde yer alması finansal okuryazarlık açısından son derece önemlidir.

KAYNAKÇA

- Agarwalla, M. & Gupta, M. (2014). Awareness of Financial Literacy Among College Students, *Apeejay - Journal of Management Sciences and Technology* 2 (1), 1-13.
- Alkaya, A. & Yağlı, İ. (2015). Finansal Okuryazarlık-Finansal Bilgi, Davranış ve Tutum: Nevşehir Bektaş Veli Üniversitesi İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Uygulama, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8 (40), 585-599.
- Barış, S. (2017). Finansal Okuryazarlık ve Bütçeleme Davranışı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *TESAM Akademi Dergisi*, 3 (2), 13-38.
- Bayram, N. (2009). Sosyal Bilimlerde SPSS ile Veri Analizi (Gözden geçirilmiş 2. Baskı), Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Bayram S. S. (2015). Finansal Okuryazarlık ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama, *Business&Management Studies: An International Journal*, 2 (2), 105-135.
- Beal, D. J. & Delpachitra, S. B. (2003) Financial Literacy Among Australian University Students, *Economic Papers*, 22 (1), 65-78.
- Biçer, E. B. & Altan, F. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık ile İlgili Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20 (4), 1501-1517.
- Capuano, A. & Ramsay, I. (2011). What Causes Suboptimal Financial Behavior? An Exploration of Financial Literacy, Social Influences and Behavioral Economics, *Research Report* (Legal Studies Research Paper No: 540), Melbourne Law School, The University of Melbourne.

- Chen, H. & Volpe, R. P. (1998). An Analysis of Personal Finance Literacy Among College Students, *Financial Services Review*, 7 (2), 107-128.
- Cihangir, M. & Ergin, E. (2015). Finansal Okuryazarlığın Temel Düzeyde İncelenmesi: Osmaniye İlinde Ankete Dayalı Bir Araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3 (13), 492-511.
- Coşkun, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Davranış ve Tutumlarının Belirlenmesi: Finansal Okuryazarlık Algıları Üzerine Bir Araştırma, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2247-2258.
- Çam, A. V. & Barut, A. (2015). Finansal Okuryazarlık Düzeyi ve Davranışları: Gümüşhane Üniversitesi Önlisans Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Küresel İktisat ve İşletme Çalışmaları Dergisi*, 4 (7), 63-72.
- Çinko, M., E. Avcı, S. Ergun & M. Tekçe (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyleri: Marmara Üniversitesi Örneği, *Marmara Business Review*, 2(1), 25-50.
- Demirkol, Ö.F. & Erduru, İ. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma: Harran Üniversitesi Örneği, *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5 (4), 12-26.
- Danes, S. M. & Hira, T. K. (1987). Money Management Knowledge of College, *Journal of Student Financial Aid*, 17(1), 4-16.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A. & Sönmez, H. (2014). Lisans Eğitim Programlarının Finansal Okuryazarlık Düzeyine Etkisinin Araştırılması: Türkiye Örneği, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-125.
- Ergün, B., Şahin, A. & Ergin, Erhan (2014). Finansal Okuryazarlık: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Çalışma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7, 34, 847-864.
- Gökmen, H. (2012). *Finansal Okuryazarlık*, Hiperlink Yayınları: 43, İstanbul.
- Hayta, A. B. (2011). *Aile Finans Sistemi İlişkileri*, Gazi Kitapevi, Ankara.
- Jorgensen, B. L. (2007). *Financial Literacy of College Students: Parental and Peer Influences*, Master's Thesis, Virginia Polytechnic Institute and State University.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karaa, I. E. & Kugu, T. D. (2016). Determining Advanced and Basic Financial Literacy Relations and Overconfidence, and Informative Social

Media Association of University Students In Turkey. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 16 (6), 1865-1891.

Kehoe, J. (1995). Basic Item Analysis for Multiple-Choice Tests, *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 4(10) (<http://PAREonline.net/getvn.asp?v=4&n=10>)

Kılıç, Y., Ata, H. A. & Seyrek, İ. H. (2015). Finansal Okuryazarlık: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, Nisan 2015, 129-150.

Lusardi, A., Mitchell, O. S. & Curto, V. (2009). Financial Literacy Among The Young: Evidence and Implications For Consumer Policy, *NBER Working Paper Series*, September 2009.

Martinez, V. (2014). Financial Literacy Among Our Students: Assessing and Improving Their Knowledge, Farfield University, http://swfa2015.uno.edu/F_Financial_Education/SWFA2015_Paper_101-Martinez.pdf

Mckenzie, V. M. (2009). The Financial Literacy of University Students: A Comparison of Graduating Seniors' Financial Literacy And Debt Level, University of South Florida Scholar Commons, Graduate Theses and Dissertations.

Organization for Economics Co-Operation and Development (2005). "Improving Financial Literacy: Analysis of Issues and Policies." Paris, France.

Orton, L. (2007). Financial Literacy Lessons from International Experience. *Canadian Policy Research Networks (CPRN) Research Report*, September.

Özçam, M. (2006). Yatırımcı Eğitimi: Dünya Uygulamaları ve Türkiye için Öneriler, *Sermaye Piyasası Kurulu Araştırma Raporu* (Kamuya Açık), Ankara.

Özen, E. & Kaya, Z. (2015). Finansal Okuryazarlık Seviyesinin Ölçülmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma (Measuring of Financial Literacy: An Investigation on Undergraduate Students), *19. Finans Sempozyumu*, 21-24 Ekim 2015, Çorum.

Sarıgül, H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenilirlik, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13 (1), 200-218.

Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Temizel, F. & Bayram, F. (2011). Finansal Okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma", *C. Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12 (1), 73-86.

Thapa, B. S. & Nepal, S. R. (2015). Financial Literacy In Nepal: A Survey Analysis From College Students, *NRB Economic Review*, 27 (1), 49-74.

Tuna, G. & Ulu, M. O. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *International Journal of Management Economics & Business, Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, (12), 128-140.

Valentine G. P. & Khayum, M. (2004). Financial Literacy Skills of Students in Urban and Rural High Schools, *Delta Pi Epsilon Journal*, XLVII (1), 1-10.

Volpe R. P., Chen, H. & Pavlicko, J. J. (1996). Personal Investment Literacy Among College Students: A Survey, *Financial Practice & Education*, 86-94.

Yıldız Contuk, Y. (2018). Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Durumunu Etkileyen Faktörler Üzerine Bir Araştırma: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Örneği, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (77), 115-136.

Yılmaz, Y. & Tunçe, M. (2017). Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Dicle Üniversitesi İİBF Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7 (14), 301-312.

<https://yokatlas.yok.gov.tr> Erişim tarihi: 18.01.2018

